

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

LEGE
privind stabilirea salariilor minime adecvate, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Jalonul 392 - Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim, aferent Reformei 5 - Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim - Componenta 13. Reforme sociale.

2.2. Descrierea situației actuale

În prezent, în România salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, corespunzător programului normal de muncă se stabilește în condițiile art. 164 din Legea nr. 53/2003-Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare respectiv, prin hotărâre a Guvernului, după consultarea sindicatelor și a patronatelor, cu excepția sectoarelor de activitate construcții, agricol și industria alimentară, care au un cadru specific de reglementare respectiv, O.U.G. nr. 93/2023 *pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată pentru sectoarele construcții, agricol și industria alimentară.*

În vederea stabilirii unui cadru la nivelul Uniunii Europene pentru a asigura atât faptul că salariile minime sunt stabilite la un nivel adecvat, cât și faptul că salariații au acces la o protecție a salariului minim, sub forma unui salariu minim legal sau a unor salarii stabilite prin convenții colective, a fost adoptată Directiva (UE) 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului *privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană*, care are termen de transpunere în legislația națională data de 15 noiembrie 2024.

Directiva urmărește îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai, inclusiv prin salarii minime adecvate și un cadru eficient de negociere colectivă care să sprijine evoluția salariilor, fapt ce este atât în avantajul lucrătorilor, cât și al întreprinderilor din Uniune. Reducerea diferențelor mari în ceea ce privește acoperirea și gradul de adecvare al salariilor minime contribuie la sporirea echității pieței muncii din UE, la stimularea îmbunătățirilor la nivelul productivității și la promovarea progresului economic și social, în condițiile în care concurența pe piața unică trebuie să se bazeze pe inovare și pe îmbunătățiri ale productivității, precum și pe standarde sociale ridicate.

Conform obiectivului general al reformei prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență, salariul minim brut pe țară garantat în plată se va stabili în baza unui mecanism obiectiv, în linie cu orientările din Directiva privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană. Prin această reformă se prevede instituirea unui mecanism nou și a unei noi formule pentru a stabili nivelul salariului minim în mod obiectiv și sistematic, în consultare cu partenerii sociali și ținând seama de acțiunile Uniunii.

Directiva prevede instituirea unui mecanism pentru determinarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, ce implică o serie de proceduri pentru stabilirea și actualizarea salariului minim legal, în baza unor criterii obiective, care să asigure atingerea unui nivel de trai decent, reducerea sărăciei persoanelor încadrate în muncă, precum și promovarea coeziunii sociale și a unei convergențe sociale.

De asemenea, consolidarea dialogului social ca instrument de susținere a drepturilor sociale este obiectiv prioritar ale UE, asumat de toate statele membre prin Pilonul European al Drepturilor Sociale, Declarația de la Porto, Agenda 2030 și Recomandarea privind consolidarea dialogului social, corelată cu obiectivul Directivei (UE) 2022-/2041 de promovare a negocierilor colective în susținerea salariilor minime legale.

Pentru asigurarea echilibrului pe piața muncii și pe fondul declinului negocierilor colective din studiul de impact al Comisiei Europene, directiva instituie statelor obligații de acțiune pentru sprijinirea accesului lucrătorilor la acoperirea negocierilor colective, inclusiv prin angajarea unui Plan de acțiune de promovare a negocierilor colective, cu termene și măsuri de susținere adaptate nevoilor naționale, dacă rata de

acoperire a convențiilor colective în plan național este sub 80%, cum este și cazul României unde ponderea salariaților din mediul privat acoperiți de protecția și clauzele mai favorabile de drepturi ale contractelor colective de muncă era conform ultimelor date EUROSTAT sub 20%.

Având în vedere domeniul directivei, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și-a asumat rolul de instituție care asigură coordonarea procesului de transpunere în linie cu atribuțiile care îi sunt conferite de legislația în vigoare și actul propriu de organizare și funcționare (art. 1, art. 4, art. 6 alin. 1), 4) și 6) și art. 9 al H.G. nr. 23/2022).

În aceste condiții, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale în calitate de autoritate, care și-a asumat coordonarea transpunerii prevederilor Directivei (UE) 2022/2041 din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană, a propus inițierea prezentului proiect de act normativ, care vizează modificarea și completarea dispozițiilor legale în vigoare, în principal a următoarelor acte normative:

- Legea nr.53/2003 Codul Muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare,
- Legea nr.108/1999 privind înființarea și organizarea Inspecției Muncii, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, se prevede completarea dispozițiilor finale ale următoarelor acte normative cu mențiunea privind transpunerea parțială a unor prevederi ale Directivei (UE) 2022/2041 din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană, respectiv:

- Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare,
- Legea nr. 337/2018 privind statutul inspectorului de muncă,
- Legea nr. 100/2016 din 19 mai 2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, cu modificările și completările ulterioare,
- Legea nr. 98/2016 din 19 mai 2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare,
- Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, ulterior modificării și completării cadrului legislativ primar, vor fi inițiate două proiecte de hotărâri ale guvernului, reprezentând cadrul legislativ secundar, care să asigure transpunerea integrală a acestei Directive, respectiv pentru adoptarea mecanismului de stabilire și actualizare a salariului minim și a Planului de acțiune pentru promovarea negocierilor colective în scopul ameliorării accesului salariaților la drepturi negociate colectiv. Având în vedere aspectele identificate în procesul de analiză a modalității optime de transpunere a prevederilor Directivei (UE) 2022/2041 din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană, respectiv o serie de modificări și completări la nivelul legislației primare precum și termenul de transpunere în legislația națională, respectiv 15 noiembrie 2024, se impune adoptarea prezentului proiect de lege.

2.3. Schimbări preconizate

Principalele aspecte urmărite vizează:

- În vederea asigurării unui grad corespunzător de adecvare al salariului minim legal, se impune completarea Codului muncii cu elementele corespunzătoare care să prevadă criteriile naționale (puterea de cumpărare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, nivelul general al salariilor și distribuția acestora, rata de creștere a salariilor și nivelurile și evoluțiile productivității la nivel național pe termen lung) pentru stabilirea și actualizarea salariului minim legal, definite într-un mod stabil și clar, actualizări periodice și în timp util și desemnarea Consiliului Național Tripartit pentru Dialog Social ca organism național care să permită asigurarea consultărilor cu partenerii sociali, în sensul directivei.

Procedura de aplicare a mecanismului de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată se aplică de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale având la bază analizele unei instituții de cercetare specializate în analiza și evaluarea de impact a politicilor din domeniul pieței muncii. MMSS are în subordine Institutul Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale - INCSDMPS care poate sprijini ministerul în realizarea acestor analize.

- Codul muncii a fost completat cu prevederi corespunzătoare, care să asigure aplicarea prevederilor Directivei(UE) 2022/2041 tuturor categoriilor de salariați, indiferent dacă aceștia își desfășoară activitatea în baza unui raport de muncă, raport de muncă cu caracter special (contract de mandat, contract de management, contract de activitate sportivă etc.) sau raport de serviciu, prin definirea noțiunii de "raport juridic de muncă" și a celei de "angajator".

- Prevederile Codului muncii au fost completate cu prevederi care să asigure angajarea adoptării unui plan de acțiune pentru promovarea negocierilor colective în linie cu obiectivul directivei de susținere a

negocierilor colective pentru creșterea accesului salariaților la drepturi salariale negociate colectiv și la o acoperire a protecției prin convenții colective

- Completarea Codului muncii cu prevederi privind sancționarea nerespectării dispozițiilor privind garantarea în plată a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin act normativ sau a nivelului salarial minim stabilit prin contractul colectiv de munca aplicabil.
- Completarea Codului muncii cu datele statistice și informațiile relevante referitoare la acoperirea gradului de adecvare, în vederea raportării acestora de către M.M.S.S., o dată la doi ani, Comisiei Europene, precum și cu instituțiile competente, care au obligația furnizării acestora către M.M.S.S., respectiv: Agenția Națională a Funcționarilor Publici, Inspekția Muncii, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Justiției și Institutul Național de Statistică.
- Pentru asigurarea accesului efectiv al salariaților la salariile minime legale și a celor minime negociate colectiv prin contracte colective de muncă se impune completarea Legii nr. 108/1999 pentru înființarea și organizarea Inspekției Muncii. Astfel, Legea nr. 108/1999 a fost completată cu dispoziții privind principiile care stau la baza activității de control a Inspekției Muncii.
- Proiectul de lege conține completarea declarațiilor de transpunere aferente fiecărui act normativ din legislația națională, prin care au fost transpuse dispozițiile Directivei (UE) 2022/2041.

2.4. Alte informații*)

Nu este cazul

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

3.2. Impactul social

Prezentul proiect de act normativ cuprinde reglementări în vederea stabilirii cadrului legal pentru asigurarea unui nivel adecvat de stabilire a salariilor minime, cât și a faptului că salariații au acces la o protecție a salariului minim, sub forma unui salariu minim legal sau sub forma unor salarii și condiții decente de muncă stabilite în temeiul unor contracte colective de muncă, acorduri colective sau alte acorduri scrise. Proiectul de act normativ se adresează tuturor salariaților, care își desfășoară activitatea în mediul public și privat din România.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

3.4. Impactul macroeconomic

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Urmează a fi îndeplinită procedura privind efectuarea testului IMM, prevăzută de Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

3.9. Alte informații

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3.	4.	5.	6.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale						

(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i) cheltuieli de personal						
ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:						
a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;						
b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.						
4.8. Alte informații						
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ						
a) acte normative ce vor fi abrogate: Nu e cazul.						
b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.						
- Hotărârea Guvernului privind aprobarea procedurii de aplicare a mecanismului de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată,						
- Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Planului de acțiune pentru promovarea negocierilor colective.						
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Nu e cazul.						
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)						
5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE						
Proiectul de act normativ asigură transpunerea prevederilor Directivei (UE) 2022/2041 din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană.						
5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE						

5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență.
5.6. Alte informații Nu este cazul
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ
6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Prezentul proiect de act normativ se încadrează în prevederile art. 7 alin. (13) din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată. Prezentul proiect de act normativ se încadrează în dispozițiile privind procesul consultativ tripartit obligatoriu instituit de Legea nr. 367/2022 a dialogului social, cu modificările și completările ulterioare.
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative: Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Nu este cazul
6.5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi proiectul urmează să fie avizat de către Consiliul Economic și Social și Consiliul Legislativ
6.6. Alte informații Nu este cazul
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ
7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ În procesul de elaborare a prezentului proiect de act normativ au fost respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată. Prezentul proiect de act normativ a fost supus comentariilor publicului, prin publicarea pe pagina de internet a Ministerului Muncii și Solidarității Sociale în data de 11.06.2024. Perioada în care se pot transmite observații și propuneri: 11.06-20.06.2024. Au fost întreprinse demersurile legale prevăzute de art. 7 din Regulamentul privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009 din 10 mai 2009.
7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
Secțiunea a 8-a Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ
8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
8.2. Alte informații nu e cazul

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de **Lege privind stabilirea salariilor minime adecvate, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative**, pe care îl supunem Guvernului spre aprobare.

**Ministrul muncii și solidarității sociale
Simona BUCURA-OPRESCU**

AVIZAT:

**Viceprim-ministru,
Marian NEACȘU**

**Ministrul Dezvoltării,
Lucrărilor Publice și Administrației
Adrian-Ioan VEȘTEA**

**Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene
Adrian CÂCIU**

**Președintele Institutului Național de Statistică
Tudorel Andrei**

**Președintele Agenției Naționale a Funcționarilor
Publici
Vasile-Felix COZMA**

**Președintele
Agenției Naționale pentru Achiziții Publice
Iuliana FECLISTOV**

**Ministrul Afacerilor Externe
Luminița-Teodora ODOBESCU**

**Ministrul Finanțelor
Marcel-Ioan BOLOȘ**

**Ministrul Justiției
Alina-Ștefania GORGHIU**

**Ministrul Economiei Antreprenoriatului și Turismului
Ștefan-Radu OPREA**